

Vladislovas Telksnys ant savo namo slenksčio. Kaunas, Vilijampolė, Vidurinė g. 13-1, 1994 m.

Iš Danutės Marcinkevičienės asmeninio archyvo

PRAEITIES STIPRYBĖ DABARČIAI. Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę (IV dalis)

Muziejininkė Valė Gutauskaitė

Ta ypatinga diena atėjo – svajonė, kad Lietuva vėl kada nors bus laisva, kad plevėsuos trispalvė, bus garbingai giedama Vinco Kudirkos „Tautiška giesmė“ – virto tikrove. Tą dieną Vladislavo Telksnio, o ir kiekvieno Lietuvos piliečio širdyje ir lūpose suskambo žodžiai: *pagaliau aš vėl esu laisvas*. 1990 metų kovo 11-oji tapo kalendoriniu slenksčiu, atvėrusiu duris į naują gyvenimą su šviesios ir taikios ateities vizija. Vlada, deja, savo gniaužtuose stipriai laikė praeities išgyvenimai, kartkarčiais dabarties akivaizdoje jo sąmonė išskleisdavo ištisą dramatiškų išgyvenimų istoriją, prikeliančią praeities skaudulius. Mintyse

buvo sunku susitaikyti su lemtimi ir atleisti tiems, dėl kurių patyrė tiek neteisybės, žiaurumo, kurie sukėlė tiek vidinio skausmo, neigiamų emocinių išgyvenimų.

Lietuvai tapus nepriklausoma valstybe, Vladislovas nebuvo aktyvus viešosios politikos dalyvis, tačiau nebuvo ir prisitaikėlis ar pasyvus įvykių stebėtojas – išliko maištingas, nesitaikstantis su dirbtinumu, minios diktatu, pilkumu, kritikuojantis žiniasklaidą, kuri, jo manymu, į paraštes stūmė krikščioniškas ir tradicines tautines vertybes.

Vėl imtis plunksnos, reikšti savo nuomonę, dalytis įžvalgomis V. Telksnį paskatino tai, kas atrodė nepriimtina, ydinga, netikra, svetima – jis rašo straipsnius į tuo metu leidžiamus dienraščius. Kaip buvęs aktyvus ateitininkų organizacijos narys, turintis išugdytas tvirtas vertybines nuostatas, tautinę ir katalikišką savimonę, neigiamai vertina Kauno švietimo ir ugdymo skyriaus vedėjo Antano Bagdono pasisakymus prieš katalikiško žurnalo „Kregždutė“ platinimą mokyklose, kurie buvo pateikti žurnalisto R. Jurgelaičio straipsnyje „Klasėse kurdinami spaudos kioskai“, išspausdintame „Kauno dienoje“ (2004 m., Nr. 7). Vlado įsitikinimu, „Kregždutės“ laikraščio straipsneliai istorinėmis ar religinėmis temomis, eilėraščiai puoselėja Tėvynės meilę, ugdo krikščioniškas vertybes, atlieka svarbų auklėjamąjį darbą mokykloje. Vladislovas pritarė šio žurnalo redaktorės Mildos Telksnytės nuomonei, kad „žurnaliukas leidžiamas ne dėl pinigų, o dėl to, kad mums rūpi vaikai“.

Lankydamasis Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje ir prie Nežinomo kareivio kapo Amžinosios ugnies pamatės šunis vedžiojančius paauglius, šūkaujančius, rūkančius, besikeikiančius žmones, Vladislovas susimąsto: „Lietuvos valstybė nepriklausoma, tik jos piliečiai jau ne tokie, kokie buvo 1918–1940 metais.“ Savo išgyvenimus ir jausmus apie rodomą nepagarbą tautiečiams, žuvusiems ar praradusiems sveikata kovose dėl Lietuvos nepriklausomybės, jis išsako straipsnyje „Praeitis dabartyje“ (*Kauno diena*, 1996 m., Nr. 6). Vladislovo įsitikinimu, Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelis – visos Lietuvos šventovė, kurioje turėtų viešpatauti rimtis ir susikaupimas,

nes čia virš galvų plevena šventa Nežinomo kareivio, nepriklausomybės kovose žuvusiųjų, knygnešių, iš bronzinių biustų žvelgiančių Lietuvos vadų dvasia. Tautietis Karo muziejaus sodelyje tartum iš gyvojo šaltinio turėtų semtis Tėvynės meilės ir ištikimybės, prisiekdamas ją ginti ir kovoti dėl jos nepriklausomybės, jausti pareigą prasmingais darbais prisidėti prie Lietuvos gerovės puoselėjimo.

V. Telksnys netoleravo faktų klastojimo, iškraipymo, melo. Drąsiai stojo ginti Štuthofo (Stutthof) koncentracijos stovyklos kalinio Henriko Blazo, nes reikėjo paneigti likimo draugui metamus, melu grįstus kaltinimus. Žurnalistas, buvęs KGB pulkininkas Sigitas Sinkevičius Izraelyje leidžiamame žurnale „Karo veterano žodis“ (*Слово инвалида войны*, 1994 m., Nr. 9) publikavo straipsnį „Žmogžudžiai“ (*Убийцы*), kuriame H. Blazą apkaltinimo antisemitizmu, neapykantos kurstymu prieš žydų tautą. Vladislovas, nesutikdamas su melu, straipsniuose „Iš užmaršties: Henrikas Blazas“ (*Kauno diena*, 1994 m., Nr. 288), „Įprasta klastotė“ (*Lietuvos aidas*, 1994 m., Nr. 118) pateikė išsamius argumentus ir paaiškinimus, atskleidžiančius melagingą informaciją, ir pareikalavo straipsnio autorių Sigitą Sinkevičių viešai paneigti H. Blazo asmens garbę ir orumą žeminančias bei tikrovės neatitinkančias žinias.

Viešumoje pasirodžiusiame sovietinio žurnalisto Marijono Vilkelio straipsnyje „Talkino fašistams“ (*Gimtoji žemė*, 1986 m., lapkričio 25 d.) politinis kalinys, kunigas Steponas Telksnys buvo kaltinamas kolaboravimu su naciais. Vladislovas mūru stojo už brolių – reikėjo paneigti įžūlų melą: vieną po kito rašė straipsnius į spaudą („Šmeižtas neatslūgsta“, *XXI amžius*, 2001 m., Nr. 19), kreipėsi į Vilniaus Gaono žydų istorijos muziejų (*XXI amžius*, 2001 m., Nr. 30), atskleisdamas tikrus savo brolio biografinius faktus, tikrą gyvenimo istoriją, paneigiančią skleidžiamą klastotę, nepagrįstai juodinančią kunigą Steponą Telksnį. Kaltinimai nepasitvirtino, tačiau tam, kad būtų įrodyta tiesa, teko nueiti kryžiaus kelius.

Vladislovui, išgyvenusiam tikrą pragarą Štuthofo koncentracijos stovykloje, režisieriaus Algimanto Puipos filmas „Dievų miškas“ pagal to paties

pavadinimo Balio Sruogos romaną paliko slogų įspūdį. Straipsnyje „Dievų mišką“ pamačius“ (*XXI amžius*, Horizontai, 2005 m., Nr. 18.) jis išsako savo nuomonę, kad filmas „prasilenkia su tiesa“, nublinksta prieš B. Sruogos knygą. Štuthofio kalinių gyvenimas lageryje filme pateiktas pagražintai: „turi laiko pavalgyti, parūkyti ir arbatos išgerti, nėra labai nustekenti, gali ir sniego gniūžtėmis pasimėtyti“. Vladislovas atvirai klausė: „Kam reikalingas toks filmas?“ Jo teigimu, režisieriui nederėjo iškraipyti tiesos. Žmogus, nematęs ir nepajutęs tokių kančių, negali vizualiai atspindėti viso kankinimų siaubo: marinimo badu, mušimo ir užmušimo lazdomis, kastuvais ar kas po ranka pakliuvo budeliui, korimo, spardymo, fizinio ir dvasinio naikinimo. Straipsnyje „Po „Dievų mišką“ pasižvalgius“ (*Kauno diena*, 2005 m. spalio 7 d.) V. Telksnys rašo, kad kino filmas „Dievų miškas“ – „pasityčiojimas iš šimtų tūkstančių užmuštų lazdomis, mirusių iš bado ar dujų kameroje. Koncentracijos lageryje žuvo žmonės, mylėję Tėvynę, gynę jos laisvę, nenusilenkę okupantams.“

Apie patirtą pažeminimą, badą, katorginį darbą, lietuvių ir kitų tautų žmonių kančias nacių pragare Štuthofe Vladislovas Telksnys rašo autobiografinėje apysakoje „Kamino šešėlyje“. Čia autorius nevengia prisiliesti prie nemalonios praeities tarsi prie negyjančios žaizdos. Knyga tapo prisiminimais, kuriuos, veikiausiai, labai norėjo užmiršti, o ne pasakoti.

Vladislovas Telksnys „Kauno dienos“ redakcijoje. Kaunas, 1994 m. Iš Danutės Marcinkevičienės asmeninio archyvo

Banali mintis, kad istorija linkusi kartotis iš naujo tik kitoje erdvėje ir kitame laike, dažnai tampa realybe. Vargu ar Vladislovas tikėjosi, kad po penkiasdešimt vienu metų iš laisvos Lietuvos teks vykti į Štuthofą – buvusį jo kančių ir mirties pragarą žemėje. Buvusiame Štuthofo koncentracijos lageryje, dabar muziejuje, 1995 m. gegužės 9–11 d. vyko konferencija, skirta 50-osioms ilgiausiai veikusio nacistinės Vokietijos lagerio likvidavimo metinėms paminėti. Kartu su Vladislovu į renginį vyko ir Kauno žydų bendruomenės nariai, buvę Štuthofa koncentracijos stovyklos kaliniai. Vyko nusilenkti aukoms, kurių pavardės jiems žinomos, taip pat ir tiems, kurių pavardžių niekas nežino ir galbūt niekada nesužinos.

Iškilmėms vadovavo ir svečių priėmimu rūpinosi Štuthofa muziejaus direktorė Janina Chalka Grabovska. Renginio metu įvairių konfesijų dvasininkai, susikaupę bendrai maldai, prašė Dievo, kad žemėje daugiau niekada nebūtų karo. Per konferenciją buvo priimtas atviras kreipimasis į pasaulio visuomenę, kuris ypač aktualus šiomis dienomis, kai pasaulyje vykstantys globalizacijos ir imigracijos procesai kelia ne tik netoleranciją, bet ir agresiją dėl etninės, rasinės kilmės ar religijos. Konferencijos dalyviai pasiuntė žinutę ateities kartoms linkėdami santarvės ir susitelkimo bendram tikslui –

taikai visame pasaulyje, kad daugiau nebūtų karo, nes taika ir laisvė yra neįkainojamos vertybės; ragino žmoniją pašalinti iš savo sąmonės neapykantą bei priešišumą ir kovoti prieš nacionalinio nepakantumo apraiškas. Buvę koncentracijos stovyklos kaliniai ir kiti susitikimo dalyviai priminė žmonijai, kokia griauanti, demoniška jėga gali būti neapykanta, koks svarbus pasipriešinimas žmogėdriškoms idėjoms tų, kurie nekenčia žmonių dėl jų tautybės, religijos, rasės.

Nepaisant priėmimo iškilmingumo ir parodyto dėmesio, lankymosi Štuthofe įspūdis V. Telksniui liko slogus ir baugus. Sugrįžęs iš konferencijos Vladislovas prisiminimuose rašė: „Vaikščiojant po muziejaus teritoriją, kiekvienas žingsnis man priminė praeitį, kančias, tebegirdėjau keiksmą, riksmą, lazdu pokšėjimą, miršančiųjų šauksmą. Stovėdamas prie dujų kameros ir krematoriumo krosnių, prarijusių tūkstančius gyvybių, jaučiau ore tvyrantį deginamų ir pūvančių lavonų dvoką. Akyse stovėjo kraupūs vaizdai, kaip esesininkų batai negailestingai spardo badmirius klipatas, ausyse skardeno lagerio prižiūrėtojų, lyg pakvaišusių, kvatojimas, rūstūs keiksmi. Tarsi iš gilaus požemio sklido aimanos, girdėjosi pasmerktųjų prašymas: „neužmirškite mūsų, čia nukankintųjų!“

Vladislovas Telksnys (pirmoje eilėje trečias iš kairės) Štuthofu muziejuje vykusios konferencijos, skirtos 50-osioms nacistinės Vokietijos įsteigto ir ilgiausiai veikusio lagerio

Vladislovas Telksnys Lenkijos žiniasklaidos atstovui pasakoja apie patirtą siaubą kalint nacių Štuthofo mirties lageryje Antrojo pasaulinio karo metais. Štuthofas. Lenkija, 1995 m. Iš Danutės Marcinkevičienės asmeninio archyvo

Turbūt nerastume žmogaus, kuris praeityje nebuvo išgyvenęs dramatiškų įvykių, tie skaudūs prisiminimai vis išplaukia iš atminties gelmių ir ilgai neduoda ramybės. Praeitis tarsi akmuo ilgam pakimba dabarčiai po kaklu. Sudėtinga išsivaduoti nuo įvyrių praeities šmėklų, įvyrių minčių, patirtų išgyvenimų. Šventojo Rašto aiškintojai teigia, kad „[v]ieni pasaulyje yra žmogžudžiai, kiti – laisvamaniai, tretieji – grobuonys, o kai kurie savo turtus išdalyja vargšams. Viešpats stebi ir vienus, ir kitus, o darantiesiems gera suteikia ramybę ir atpildą“ (<https://pnb.lt/skaitykla/>). Taip ir painus Vladislovo gyvenimas, „kaip begalinė upė sklidinasi netikėtumų“, pateikė jam

staigmeną, padėjusią išsivaduoti iš negatyvių minčių, širdyje likusių nuoskaudų, atvėrusią ramesnio gyvenimo etapą. Filosofas Markas Aurelijus mokė: „Pakeisk savo požiūrį į tave trikdančius dalykus, ir jie pasidarys nebebavojingi.“ Nuo Vokietijos Freiburgo mieste veikiančios Krikščioniškosios Maximiliano Kolbe'ės draugijos pirmininkės p. Elizabeth Erb Vladislovas gauna laišką, kuriame rašoma: „Kančių ir pažeminimo niekuo neatlyginsiu. Ne mūsų galioje susigražinti, sugražinti ir pakeisti įvykius. <...> Bet mes galime ir norime Jums dovanoti savo meilę už Jūsų kančias.“ Elizabeth Erb pakvietė Vladislovą pasisvečiuoti Vokietijoje. Nebuvo lengva apsispręsti, nes koncentracijos stovyklos patyrimai darė stiprią įtaką Vladislovo emocinei būsenai. Vokietijon vykstančios aštuonių asmenų grupės vadovė ir vertėja Fruma Kučinskienė ryžtingai išsklaidė neigiamas Vlado emocijas ir abejones, rūpinosi išvykimo dokumentų tvarkymu. 1995 metų lapkričio 7 dieną 12.00 valandą iš Vilniaus oro uosto pakilo lėktuvas Boeing-737 į Vokietiją. „Pagaliau ... važiuoju, – mąstė Vladas, – bet širdyje neramu, juk važiuoja pas tuos, kurių tėvai, o gal kas nors iš jų buvo mano suėmimo kaltininkai, be jokių įrodymų, remdamiesi vienu skundiku, įvėlę į baisią kančių ir skausmo jūrą.“ Po poros valandų skrydžio, lėktuvui nusileidus Frankfurte, penktame pagal dydį Vokietijos mieste, prasideda Vladislovo susitikimas su tais, kurie jo laukia, su tais, kurie pasiryžę parodyti jam kitą Vokietiją, kitus jos žmones, ne tuos, kurie jam neduoda ramybės ar kurie jį kankino.

Buvusių koncentracijos stovyklos kalinių grupelė, viešėdama Vokietijoje, gyveno vokiečių šeimose. Vladislovas su kelionės ir likimo draugu Jonu Mazgeliu apsigyveno ponios Elizabeth Weber namuose. Kiekviena diena buvo kupina įspūdžių, naujų potyrių, nuoširdaus rūpinimosi atvykusiųjų poreikiais. Išgyventus per dieną įspūdžius, pastebėjimus Vladas skrupulingai fiksavo dienoraštyje.

Aplankyta daug Vokietijos miestų ir miestelių, alsuojančių gilia senove, stebinančių savo architektūra, daugybe pilių tarsi iš brolių Grimų pasakų. Vladislovui tai buvo nuostabus kraštas su savo įspūdingais vaizdais, kuriais visi grožėdavosi vykdamis nuo vieno kelionės objekto prie kito. Neišdildomą įspūdį

paliko Vokietijos muziejai, bažnyčios, parkai. Apie jaudinantį apsilankymą Amerikos karių, žuvusių per Antrąjį pasaulinį karą Normandijoje, kapinėse Vladislovas dienoraštyje rašė: „<...> kapinių dydis, užimantis 70 ha žemės, pribloškė suvokimu, kiek daug žmonių paaukojo savo gyvybes beprasmiškame kare.“ Šios kelionės metu V. Telksnys matė jau kitokią Vokietiją – Vokietiją su jos turtingos kultūros paveldo objektais, aukštu pragyvenimo lygiu, išsivysčiusia ekonomika, nuoširdžiu vietos gyventojų svetingumu.

Svetingai, su didele pagarba ir dėmesiu keliautojus priėmė Perlo (Perl) miesto gubernatorius Toni'is Hoffmanas, kuris pareiškė oficialų atsiprašymą už Antrojo pasaulinio karo metais nacių įvykdytus nusikaltimus – tai padarė prieš delegacijos narius asmeniškai, o kartu ir viešai prieš visus Lietuvos žmones. Apie šį susitikimą Vladislovas dienoraštyje rašė: „Toni Hoffmano atsiprašymas labai netikėtas, gražus, jaudinantis.“ Kai lankėsi Mercigo (Merzig) miesto Krikščioniškuose suaugusiųjų švietimo namuose, įstaigos vadovas p. Georgas Hassenmūleris (Georgas Hasenmiuleris) apgailestavo, kad „su lietuviais, buvusiais koncentracijos lagerių kalniais, toks susitikimas pirmas, nors su Lietuva palaikomi glaudūs kultūriniais ryšiai“. G. Hassenmūleris akcentavo tarpusavio supratimo ir bendradarbiavimo svarbą: „Turime girdėti vieni kitus, pažinti, bendradarbiauti, diskutuoti, vieni kitais pasitikėti. Negalima visą laiką gyventi su neapykanta, būti laisvam – visų pirma reiškia būti laisvam nuo neapykantos. Svarbu suprasti, kad pasaulis nėra tobulas, jame daug prievartos, baimės, netikrumo ir nevilties, negalime būti visiškai apsaugoti nuo blogio, skausmo, įvairiausių įžeidimų.“ Krikščioniškųjų suaugusiųjų švietimo namų vadovo Georgo Hassenmūlerio pasaulėžiūra Vladislovui buvo labai dvasiškai artima.

Vladislovas – maldos žmogus, tikintis giliai „iki kaulų smegenų“, besilaikantis nuostatos: „Atleisk savo artimui už padarytą skriaudą, tuomet, kai melsiesi, nuodėmės bus tau atleistos“ (Siracido knyga 28, 1–2). Jis sugebėjo „perlipti“ per save ir dienoraštyje užrašė: „Negaliu grimzti giliau į dugną, reikia kilti į viršų, negaliu ilgai nešioti akmenų užantyje. Neapykantos akmenį turiu paskandinti didžiojoje Reino upėje, kad jis niekad nebūtų iškeltas į viršų, juk

Jėzus mums pažadėjo: „Jeigu jūs atleisite žmonėms jų nusižengimus, tai ir jūsų dangiškasis Tėvas atleis jums“ (Evangelija pagal Matą 6, 14).

Prie Perlo (Perl) miesto merijos. Iš kairės: Fruma Kučinskienė, Leiba Lipšicas, Fania Brancovskaja, Miriam Lisauskienė, Jonas Mazgelis, Vladislovas Telksnys, Günteris Schmitzas (Giunteris Šmitzas) rūpinosi svečiais, atvykusiais iš Lietuvos Krikščioniškosios Maximiliano Kolbe'ės (Maksimilijonas Kolbė) draugijos kvietimu, apgyvendinimu ir logistika. Perlo, Vokietija, 1995 m. Iš Danutės Marcinkevičienės asmeninio archyvo

Vladislovas Telksnys šalia Kelno Šv. Petro ir Marijos katedros (Kölner Dom). Kelnas (Köln), Vokietija, 1995 m. Iš Danutės Marcinkevičienės asmeninio archyvo

Vladislovas Telksnys (dešinėje) ir Jonas Mazgelis ant hercogo Adolfo garbei pavadinto arkinio tilto. Liuksemburgas, 1995 m. Iš Danutės Marcinkevičienės asmeninio archyvo

Nuostabių ir nepamirštamų įspūdžių kupiną kelionę į Vokietiją Vladislovas prisimindavo su ypatinga dvasine šiluma, o daugybė gražių prisiminimų apie sutiktus per viešnagę Vokietijoje žmones tapo stipria paskata judėti pirmyn...

Sugrįžęs į Kauną laiške p. Elizabeth Weber, kurios šeimoje gyveno lankydamasis Vokietijoje, rašė: „Argi galima užmiršti Jus, neišpasakytai geros krikščioniškos širdies žmones, kurie mumis rūpinosi tarsi savo broliais. Jūsų parodyta meilė neužmirštama. Gražiausiais žodžiais negalima išreikšti Jums padėkos už tai, ką mes patyrėme pas Jus gyvendami ir bendraudami su Jumis. Atleisdami bloga padariusiajam, išvalome savo širdies vidų nuo svetimų nuodėmių ir jų sukulto skausmo, bet „neatleidimas atveria duris neapykantai, kuri yra daugelio karų ir mirčių priežastis (Samuelio 2 knyga, 13–18 skyr.)“.

Vladislovo Telksnio gyvenimo kelias – tai paprasto ir kartu nepaprasto žmogaus gyvenimo istorija. Žmogaus, patyrusio daug nuoskaudų sovietų ir nacių okupacijų metais, taip pat slapstymosi baimės jausmą, kentėjusio dėl sutrypto žmogiškojo orumo, bet sugebėjusio įveikti sunkumus, nepasiduoti manipuliacijoms, apginti tiesą, susitaikyti, atleisti... Žmogaus, turinčio neparastai stiprų ryšį su Dievu, kuriame rado paguodą ir gyvenimo grožį. Vladislovo Telksnio prisiminimų knygos – ne tik paties autoriaus sunkaus gyvenimo tarpsnių aprašymai, bet ir nelaimių, kančių vaizdais paženklinta tikroji lietuvių tautos istorija. Kaip sakė Migelis de Servantesas (Miguel de Cervantes), istorija yra „mūsų darbų lobynas, praeities liudytoja, pavyzdys ir pamokymas dabarčiai, įspėjimas ateičiai“.

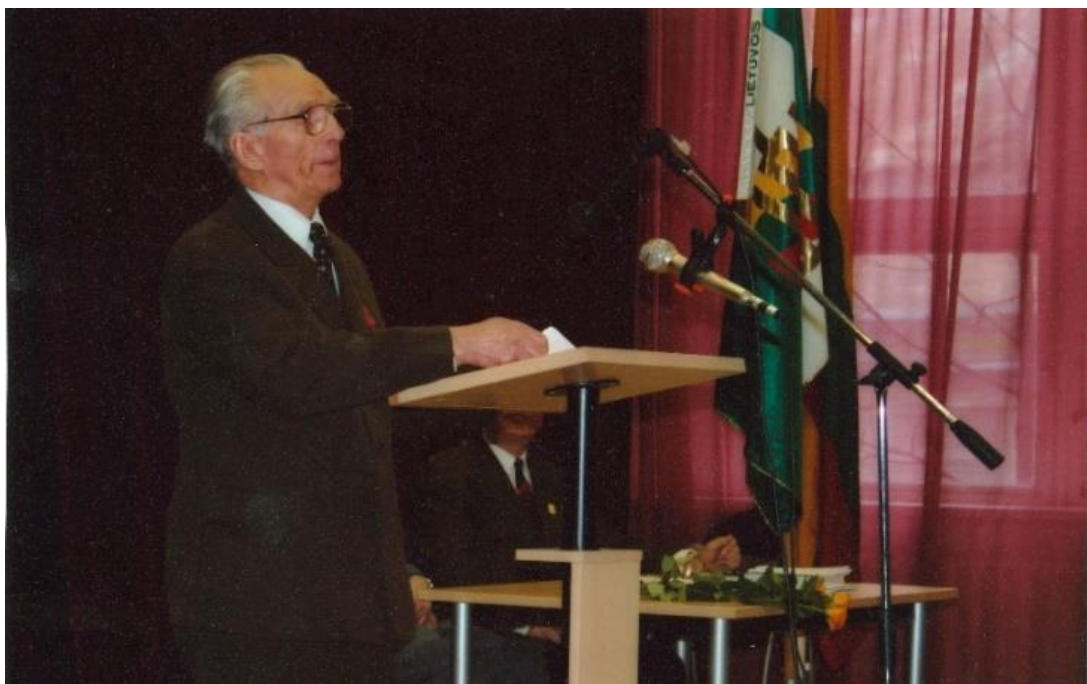
Vladislovas Telksnys Alantos vidurinėje mokykloje, kurioje 1923–1927 metais mokėsi, pristato atsiminimų knygą „Nuo Kėgžlio iki Aluntos“. 2004 m. šiai mokyklai suteiktas Alantos gimnazijos statusas. Alanta, Molėtų r. 1999 m. Iš Danutės Marcinkevičienės asmeninio archyvo

Raudėniškių šiltai sutiktas Vladislovas Telksnys per knygos „Raudėnų kraštas“ pristatymą. Knygos skyriuje „Įžymūs Raudėnų krašto žmonės, šviesuoliai“ įrašyta ir V. Telksnio pavardė. Raudėnai, Šiaulių r., 2007 m. Iš Danutės Marcinkevičienės asmeninio archyvo

Vladislovas Telksnys 80-ojo jubiliejaus proga su žmona Danute. Kaunas, 1995 m. Iš Danutės Marcinkevičienės asmeninio archyvo

Vladislovas Telksnys sako kalbą per Lietuvos karo lakūno Igno Vyčiaus gimimo 100-mečio minėjimą. Karininkų ramovė, Vilnius, 2004 m. Iš Danutės Marcinkevičienės asmeninio archyvo

2001 m. Vladislovas Telksnys prezidento Valdo Adamkaus apdovanotas Vyčio kryžiaus penktojo laipsnio ordinu, o 2010 m. jam įteiktas Kauno miesto pirmojo laipsnio Santakos garbės ženklas. Kauno rotušė, 2010 m. Iš Danutės Marcinkevičienės asmeninio archyvo

Kauno IX forto muziejininkai dėkoja Danutei Marcinkevičienei (Telksnytei), Rimai Šimonienei už Vladislovo Telksnio asmeninio archyvo perdavimą muziejui. Dėkojame už tikėjimą, kad šio muziejaus darbuotojai kartkarčiais „nupūs dulkes“ nuo Vladislovo Telksnio rankraščių, dienoraščių, artefaktų ir ateinančioms kartomis primins skaudžius Lietuvos istorijos laikotarpius ir kad papasakos apie besąlygiškai savo tėvynę Lietuvą mylėjusią asmenybę – Vladislovą Telksnį.

Vladislovo Telksnio gyvenimas – pavyzdys būsimoms kartoms, o jo *credo* geriausiai išreiškia žodžiai, užrašyti ant Amerikos lietuvių padovanoto laisvės varpo, – „Laisvės nevertas, kas negina jos.“